

Fritidsbåtshamnen

Fritidsbåtshamnens namn*	Organisationsnummer	Datum
Adress*	Postadress*	
Fritidsbåtshamnens plats	Fritidsbåtshamnens koordinater	

Uppgiftslämnaren

Namn	Telefonnummer
Adress	Postadress

Person utsedd att praktiskt genomföra avfallshanteringsplanen

Namn*	Telefonnummer*
Adress*	Postadress*

Information om hamnen

Antal hemmahörande fritidsbåtar*	Antal gästplatser	Antal hemmahörande fritidsbåtar med toalett (fast installerad/portabel)	Antal vinteruppläggningsplatser	Uppskattat antal gästande fritidsbåtar per år*
----------------------------------	-------------------	---	---------------------------------	--

Information om hanteringen av toalettavfall

Typ av mottagningsanordning för toalettavfall*	Kapacitet för mottagningsanordningen för toalettavfall*
Beskrivning av hur fritidsbåtshamnen har valt att lösa mottagningen av toalettavfall från fritidsbåtar	

Information om hamnens arbete med avfallsfrågor

Hur informeras fritidsbåtshamnens användare om mottagningsanordningarna?*	
Hur sker fortlöpande samråd med fritidsbåtshamnens användare och andra berörda parter?*	
Åtgärder som har vidtagits för att förenkla avfallslämningen för de fritidsbåtar som anlöper fritidsbåtshamnen?*	
Bilaga med underlag för uppskattat avfall.*	Bilaga med karta eller skiss över mottagningsanordningarna i fritidsbåtshamnen.*

* Obligatoriska uppgifter enligt sjöfartsverkets föreskrifter (SjöFS 2001:13) om mottagning av avfall från fritidsbåtar

Underskrift

Datum	Namnförtydligande
Underskrift	

Underlag för uppskattat avfall*

Avfallsslag	Årsmängd	Typ av mottagningsanordning	Hämtas av / transporteras till
Osorterade sopor			
Toalettavfall sugtömmning			
Toalettavfall utslagsvask			
Metallförpackningar			
Glasförpackningar			
Småbatterier			
Mat och komposterbart			
Mjuka plastförpackningar			
Hårda plastförpackningar			
Pappersförpackningar			
Tidningar			
Olja			
Oljehaltigt avfall (t.ex. för packning, beg. oljefilter)			
Lösningsmedel			
Färgrester			
Startbatterier, bly			
El- och elektronik			
Lysrör			
Glödlampor			
Övrigt farligt avfall			
Övrigt			

Förklaring – formulär för avfallshanteringsplan

Alla fritidsbåtshamnar ska ha en avfallshanteringsplan som beskriver hur hamnen hanterar det avfall som kommer från de fritidsbåtar som anlöper hamnen. I första hand ska planen vara ett stöd för hamnen så att det är tydligt för alla hur detta sköts, men den kan även utgöra underlag för tillsynsmyndigheten vid en inspektion av hur avfallshanteringen fungerar. Formuläret ska underlätta för en fritidsbåtshamn att upprätta en avfallshanteringsplan och kan antingen fyllas i direkt på datorn och sedan skrivas ut, eller skrivas ut och fyllas i för hand, för att sedan förslagsvis sättas in i en pärm eller liknande i hamnen. Oavsett hur man vill göra så sparas den inte hos Transportstyrelsen och den anses inte vara inskickad till myndigheten förrän hamnen väljer att aktivt skicka in den. Reglerna om både mottagande av avfall och avfallshanteringsplan finns i Sjöfartsverkets föreskrifter om mottagning av avfall från fritidsbåtar, SJÖFS 2001:13. Kraven har funnits sedan den 1 oktober 2002 då föreskriften trädde i kraft, och tillsynsmyndighet är Transportstyrelsen.

I kap 1 § 1 anges att reglerna omfattar alla svenska fritidsbåtshamnar. I kap 1 § 2 finns definitioner på vad som menas med avfall, fritidsbåt, fritidsbåtshamn och mottagningsanordning. Definitionen av toalettavfall finns i TSFS 2010:96 bilaga 1 och stadgar i p 1 att det är: avloppsvatten och annat avfall från varje typ av toalett och urinoar. I denna definition ingår inte exempelvis hink, vilken, med stöd av Miljöbalkens allmänna hänsynsregler i kap 2 § 3, dock inte ska tömmas i vattnet eftersom det medför skada och olägenhet för miljö och hälsa. Definitionen av fritidsbåtshamn ska tolkas vitt och för att servicekriteriet ska vara uppfyllt kan det räcka med att man exempelvis har underlättat för båtar att lägga till där. Det är i stort sett bara naturhamnar som inte omfattas av definitionen på fritidsbåtshamn.

Enligt SJÖFS 2001:13 kap 2 § 1 är alla fritidsbåtshamnar skyldiga att se till att det finns mottagningsanordningar för att kunna ta emot det avfall som normalt anlöpande båtar har behov av att kunna lämna. Med mottagningsanordning menas en fast, flytande eller rörlig anordning som är avsedd för omhändertagande av avfall. Exempel på mottagningsanordning för toalettavfall är en sugtömningsstation och en utslagsvask. En fritidsbåtshamn är inte skyldig att ha en landtoalett, men för att båtägare utan toalett ska kunna följa Miljöbalkens hänsynsregler är detta att rekommendera. I begreppet normalt anlöper ingår både hemmahörande och gästande båtar. Det ska röra sig om ett kontinuerligt anlop och inte bara enstaka båt. Enligt kap 2 § 2 är det den som tar ut någon form av generell avgift i hamnen som är ansvarig för att mottagningsanordningar finns och att de uppfyller gällande krav. Om ingen avgift tas ut är det den som äger fastigheten som är ansvarig.

Enligt kap 2 § 3 ska mottagningsanordningarna finnas på en för fritidsbåtarna lämplig plats, och enligt kap 3 § 3 ska mottagandet ske på ett ändamålsenligt sätt. Det är bra om lämnandet av avfall inte stör hamnens övriga logistik. Det finns ett krav på tillgänglighet och det ska inte heller vara för svårt för en båtägare att kunna lämna iland avfallet. Det finns olika tekniska lösningar som gör att mottagningsanordningarna kan placeras på olika lämpliga ställen, t.ex. kan en flytande sugtömningsstation placeras en bit utanför hamnen.

Enligt kap 2 § 4 får en eller flera fritidsbåtshamnar anlägga gemensamma mottagningsanordningar som samtliga båtägare tillhörande de hamnarna kan använda. Det får dock inte vara alltför besvärligt för båtägarna att lämna sitt avfall där, det får alltså inte innebära att de till exempel måste åka en lång omväg. Det är viktigt att kapaciteten på de gemensamma anordningarna motsvarar det sammanlagda behovet och att hamnarna tydligt informerar sina respektive båtägare om var avfallslämnandet kan ske, samt att detta anges i hamnarnas avfallshanteringsplaner, enligt kap 4 § 2.

Enligt kap 3 § 2 får inte en fritidsbåtshamn ta ut en särskild avgift för att ta emot avfall från en båtägare utöver den generella avgiften. Om en fritidsbåtshamn behöver höja den generella hamnavgiften för att finansiera investeringen av en mottagningsanordning får denna höjning differentieras utifrån exempelvis båtkategori, typ eller storlek men inte beroende på avfallslag eller avfallsmängd. Anledningen till att avgiften ska vara generell är att ta bort eventuella ekonomiska incitament för att dumpa avfall i sjöar och hav eftersom båtägaren redan betalar för avfallsmottagningen i den generella hamnavgiften. Detta är enligt en princip som kallas *No special fee-principen*, och som har tillämpats i svenska handels- och industrihamnar i snart 30 år.

I Miljöbalken kap 2 § 8 finns den sk *Polluter pays-principen*. Den slår fast att det är den som förorenar miljön som ska stå för kostnaden. Därför är det indirekt båtägarna som kollektivt som får betala för att hamnen tar emot deras avfall så att det inte hamnar i vattnet.

Kapitel 4 i SJÖFS 2001:13 handlar om avfallshanteringsplaner. Enligt § 1 är alla fritidsbåtshamnar skyldiga att ha en avfallshanteringsplan. Det finns inget krav på att de ska skickas in för godkännande till ansvarig tillsynsmyndighet, om inte den ansvariga tillsynsmyndigheten, som är Transportstyrelsen, begär det. Om Transportstyrelsen anser att det finns brister i mottagandet av avfall kan myndigheten bestämma att bristerna ska åtgärdas, annars kan man få betala böter.

Enligt kap 4 § 3 ska avfallshanteringsplanen skrivas i samråd med kommunen och andra parter om det behövs. I § 5 återges vad en avfallshanteringsplan ska innehålla.

Enligt kap 4 § 6 ska avfallshanteringsplanen revideras om de hemmahörande och de besökande fritidsbåtarnas behov av att lämna avfall väsentligen förändras, dock med högst tre års mellanrum. Ett exempel på en väsentlig förändring är när förbudet mot utsläpp av toalettavfall från fritidsbåtar träder i kraft 1 april 2015 (se TSFS 2010:96 med tillhörande ändring). I och med utsläppsförbudet kommer troligen behovet av att lämna toalettavfallet till land att öka betydligt, vilket gör att fritidsbåtshamnar som normalt anlöps av fritidsbåtar med toalett behöver öka sin kapacitet i motsvarande grad.

I kapitel 5 stadgas att fritidsbåtshamnen måste ha tydlig information om var mottagningsanordningarna finns, hur de fungerar samt vem som kan kontaktas för mer information. Det finns en internationell symbol för sugtömning som kan laddas ner från Transportstyrelsens webbplats:

<http://www.transportstyrelsen.se/sv/Sjofart/Fritidsbatar/Batlivets-miljofragor/Toalettavfall-fran-fritidsbat/Symbol-for-sugtoming/>

Om Transportstyrelsen begär det så ska fritidsbåtshamnen skicka in sin avfallshanteringsplan för granskning. Om ingen begäran görs räcker det att planen finns hos hamnen.

De uppgiftsrutor som är markerade med en * är obligatoriska att fylla i enligt SJÖFS 2001:13, övriga uppgifter är frivilliga men de bidrar till att ge både hamnen och tillsynsmyndigheten en tydligare bild av avfallshanteringen.

Fritidsbåtshamnens uppgifter – Här ska du skriva in fritidsbåtshamnens namn, organisationsnummer och den adress som kan användas för att skicka post till hamnen. Om hamnen är belägen på en annan adress än postadressen ska denna plats anges, gärna med koordinater också.

Uppgiftslämnaren – Den person som fyller i uppgifterna i avfallshanteringsplanen.

Person utsedd att praktiskt genomföra avfallshanteringsplanen – Enligt kap 4 § 4 ska fritidsbåtshamnen utse en person som är ansvarig för att mottagandet avfall sker på det sätt man har angivit.

Information om hamnen – Här ska du fylla i hur många hemmahörande båtar det finns i hamnen, och hur många av dem som har toalett ombord (fast installerad eller portabel). Du ska även fylla i hur många vinteruppläggningsplatser och gästplatser hamnen har, och hur många gästbåtar man beräknar att det kommer per år. Denna inventering/kartläggning kan hamnen sedan ha som utgångspunkt för att beräkna hur mycket avfall och toalettavfall man kan behöva ta emot från normalt anlöpande fritidsbåtar.

Information om hanteringen av toalettavfall – Här ska hamnen ange vilken/vilka mottagningsanordningar man har för att ta emot just toalettavfall, och vilken kapacitet dessa har. Det kan vara sugtömningsanordningar, utslagsvaskar eller landtoaletter. Det finns också utrymme att beskriva hur hamnen har resonerat kring mottagandet av toalettavfall, oavsett om man har en anläggning eller inte. Hur har ni valt att lösa problemet? Har ni valt att anlägga en mottagningsanordning eller planerar ni att göra detta längre fram? Har ni slutit avtal med närliggande hamn om att samtliga båtar med toalett får tömma där eller har ni kanske gått ihop med fler hamnar och anskaffat en gemensam anläggning?

Information om hamnens arbete med avfallsfrågor – I denna del ingår allt avfall och inte bara toalettavfallet. Här ska du fylla i på vilket sätt båtägarna får information om befintliga mottagningsanordningar, hur fortlöpande samråd sker med båtägarna och andra berörda parter, samt vilka åtgärder som vidtagits för att förenkla avfallslämningen från anlöpande båtar. Här ska det även skrivas in ett "Ja" eller "Nej" om man har bilagt dokument för underlag för uppskattat avfall och karta/skiss över mottagningsanordningarna i fritidsbåtshamnen. Bilagan för uppskattat avfall ska fyllas i till den del det är relevant för hamnen. Man ska göra en uppskattning av vilka slags avfall samt hur mycket av varje slag som kommer att tas emot i hamnen per år, hänsyn ska även tas till framtida förändringar av mängd och typ av avfall. De avfallsslag som inte är aktuella för hamnen behöver naturligtvis inte fyllas i. Bilagan med karta eller skiss ska vara en begriplig bild som visar var mottagningsanordningarna för respektive avfallsslag finns i hamnen.

Underskrift – Här ska den personen som fyller i uppgifterna i avfallshanteringsplanen skriva under. Om mallen fylls i på datorn räcker det att skriva in datum och namnförtydligande. Om tillsynsmyndigheten begär att få avfallshanteringsplanen inskickad bör den skrivas under för hand.